

Řekl jsem mu, že nevím, zda byste byl ochoten o věci psát, ale kdyby tomu tak bylo, že byste mu jistě vyhověl. V tomto smyslu vám píše dopis, který v příloze přikládám.²

Zdravím Vás srdečně

Váš oddaný

Osuský^b

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. Kor-II-84. Originál, strojepis.

a – Psáno na hlavičkovém papíře Légation de la République Tchécoslovaque à Paris. Adresováno: Pan Dr. Tomáš Garrigue MASARYK, prezident Československé republiky, Praha – Hrad.

b – Vlastnoruční podpis.

1 – Rozhovor s výborem federace žurnalistů se konal 6. 4. 1929. Viz *Lidové noviny* (37) 1929, č. 178, 7. 4., s. 3. Viz též MASARYK, T. G. *Cesta demokracie IV*. Praha 1997, s. 96–99.

2 – Zmiňovaná příloha není k dopisu přiložena.

Čs. obec legionářská, jednota Turzovka T. G. Masarykovi^a
Turzovka, [před 7. květnem 1929]^b

/178

Stážnost'

Stážovateľ: Československá obec legionářská
Jednota v Turzovke, okr[es] Čadca, Slovensko,
1. v otázke poškodzovania štátneho majetku,
2. v otázke nezákonného povoľovania výčapných koncesíí.

Pán Prezident!

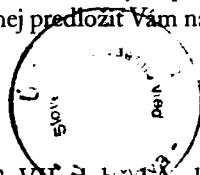
S úctou podpísaná Čsl. obec legionářská, jednota v Turzovke, okr[es] Čadca, Slovensko a členovia jej výboru usniesli sme sa následkom tu panujúcich neblahých pomerov na výborovej schôdzi dňa 20ho apríla t. r. v Turzovke vydržiavanej predložit Vám nasledovné stážnosti

v týchto dvoch dôležitých otázkach:

I.

V roku 1927 pod č[íslom] j[ednacím] 3375-II-27 zo dňa 23. VII. 1927 ~~obdržal~~ Andrej Chrobák, krajčír v Turzovke, z nejakej protekcie zmluvu od Riaditeľstva Čsl. štátnych železníc v Košiciach na zhotovenie niekoľko sto oblekov pre železničných zamestnancov, ktoré mu dodalo látku zo zásobárne ve Vrútkach dňa 1. VIII. 1927 pod č[íslom] j[ednacím] 4554, vzdor tomu, že štátne dodávky majú sa zadávať podľa zákona družstvám.

Po ukončení tejto práce a po odovzdaní tejto Riaditeľstvu čsl. štát[ných] železníc v Košiciach pozorovali sme, že krajčír Andrej Chrobák začal vyrábať pre súkromných

zákazníkov a tiež aj pre predaj jarmočný obleky zo štátnej látky železničiarkej priamo vo veľkom.

Toto vzbudilo veľkú pozornosť u miestneho obyvateľstva, ktoré právom začalo posudzovať turecké šafárenie v republike, poukazujúc, že na jednej strane sa hlása „šetriť“, narieka sa na rôzne nedostatky. Poplatníctvo sa preťažuje daňami až do krajnosti.

A na druhej strane si môžu jednotlivci plniť svoje kapse zo štátneho majetku, a to najmä takí, ktorí si toho od republiky najmenej zaslúžili.

Boli sme preto nútení a priamo upozorňovaní, keď obecny úrad sa veci ujať nechcel, aby sme v záujmu dobrého mena republiky a v záujmu verejného poriadku vo veci tejto zakročili, čo sme aj učinili.

Požiadali sme Riad[iteľstvo] čsl. železníc v Košiciach o vysvetlenie, za akých podmienok bola menovanému práca zadaná, načo riaditeľstvo ihneď vyslalo dvoch úradníkov do Turzovky vec vyšetriť, ktorým sa aj skutočne podarilo zhabať značné množstvo látky a iných krajčírskych potrieb, jak u menovaného, taktiež aj u iných obchodníkov, ktorí si u Andreja Chrobáka látku nakúpili, taktiež zistili, že počnúc starostom obce, je mnoho občanov oblečených do železničiarских oblekov a že hodnota tohto zhabaného materiálu činí niekoľko tisíc korún čsl.

Ponevác bola táto udalosť ihneď publikovaná v miestnom časopise Kysucké hlasy, ktoré tu pripojujeme ako dôkaz pravdy^c; vec táto dostala sa na Krajský súd v Trenčíne, kde pod čís[lo]m j[ednácím] Tk XV 1217/28 a čís[lo]m Tk XIII 6/28 bolo proti menovanému zavedené trestné pokračovanie.

Naraz ale v celej veci stal sa rýchly obrat: trestné pokračovanie bolo proti menovanému na žiadosť Riaditeľstva čsl. štát[ných] železníc v Košiciach zastavené. Riaditeľstvo sa naraz zrieklo náhrady za škodu a vec obrátilo tade, že menovaný si látku ušetril svojou strihačskou šikovnosťou a že riaditeľstvo tým neutrpelo žiadnu škodu, ačkoľvek bolo zjistené, že menovaný z látky postrihal len malé procento, lebo sám dal prácu zhotoviť druhým krajčírom v stavu neroztrihanom.

Vec je včul vážna tým, keď trestné pokračovanie bolo proti viníkovi zastavené, tento ako hrdina podal na miestny časopis Kysucké hlasy, redaktorom ktorého je tiež náš brat legionár, žalobu na tlačový súd pre pomluvu a máme vážne obavy, že trestné pokračovanie a trest bude uvalený naň preto, že túto lumpárnu oznámil širšej verejnosti.

Obraciam sa preto k vám s prosbou o láskavé vyšetrenie tejto záležitosti a pýtame sa, či platí v republike Vami hlásané heslo:

„nebát sa a nekrást!“

Poznamenávame, že tak vyšetrovaniu proti Andrejovi Chrobákovi v pravote hore označenej, jako aj vyšetrovaniu v tlačovej trestnej pravote čís[lo]m Tk XIII 6/28 tu opísaná sprenevera a malverzácie^d sú už aj posiaľ dokonale dokázané.

II.

Ako sa na Slovensku utvorila Zemská samospráva, začali sa u nás množiť výčapné koncesie ako huby po daždi a prípad, ktorý sa posledne udial v okresnom meste v Čadci, donútil nás k tomu, aby sme sa k vám obrátili s prosbou o nápravu:

Obyvateľ mesta Čadce, Moric Blau, ktorý je občanom rumunským a trebaže tu žije od prevratu, neovláda štátny jazyk československý ani z čiastky, podal si tiež žiadosť o výčapnú koncesiu, kde v žiadosti uviedol, že si postavil hotel s moderným zariadením tiež pre ubytovanie cestujúcich, čo vôbec, ako sme zistili, není pravdou, pretože on postavil len obyčajný hostinec s výčapnou miestnosťou.

Žiadosť, ktorá bola pojednávaná u okresného Živnostenského spoločenstva a tiež aj na obecnom úrade mesta Čadce, bola jednohlasne zamietnutá s tým odôvodnením, že Čadca má už nad počet výčapných koncesií a že sa nemôžu ďalšie protizákonné koncesie povoľovať a v prípade skutočnej potreby máme dosť svojich občanov, ktorí majú na to prednostné právo.

O krátky čas sa dozvedáme, že krajinový úrad v Bratislave pod č[íslo]m j[ednácim] 100/102/1928 17. odd[iel] rozhodnutím zo dňa 18. januára 1929 vzdor tomu, že to obec aj okr[esné] Živn[ostenské] spoločenstvo zamietlo, výčapnú koncesiu menovnému povolil.

Prípad tento sa nás bolestne dotýka z týchto troch dôvodov:

Za prvé preto, že mnohý náš brat legionár invalid, atd., ktorý po prevrate, keď staré licencie boli zrušené, obdržal tiež takúto výčapnú licenciu ako odmenu za prácu pre národ vykonanú a s tým predpokladom, že pri tejto licencií bude sa môcť užívať so svojou rodinou, investoval do podniku celé svoje imanie, pričom nemyslel na to, že po čase budú sa udeľovať ďalšie protizákonné a nadpočetné koncesie starým bývalým licencionárom, aby konkurenciou zničili tých niekoľko chudobných krčmárov Slovákov a legionárov, ktorí pri svojich živnostiach po chudobných obciach len živorili, sú pri takomto postupe odkázaní k úplnému zániku.

Za druhé preto, že takýmto postupom kompromitujú sa zákonné ustanovenia štátu a znižuje sa jeho autorita, ako pred občanmi s republikou úprimne zmýšľajúcimi, tak pred uchádzačmi, ktorí sa nám v svojom duchu len vysmejú, lebo vedia dobre, že náš občan by podobného úspechu ani v Rumunsku ani v Maďarsku nedocielil.

Za tretie preto, lebo náš kraj je zo Slovenska najchudobnejší, ktorý svojich obyvateľov ani užívať nemôže, od nás pochádzajú tí najchudobnejší drotári, ktorí vandrujú po celej republike, aby svoje rodiny mohli užívať a keď raz za dlhý čas príde domov a donesie pár korún býva o ne takým krčmárom židom, ktorý s ním ani len trochu necíti, nemilosrdne pripravený.

A Moric Blau je ešte mimo toho veľkoobchodník vínom a liehovinami. Preto chceme čo najmenej krčiem.

Prosíme o láskavé vyšetrenie aj tejto záležitosti a pripojujeme tiež 1. exempl[ár] časopisu Kysucké hlasy, kde o veci je referát.

Značíme sa v hlbokej úcte vám oddaní

v Turzovke dňa^e

Československá obec legionárska, jednota v Turzovke

Josef Tudik
jedenateľ

Ján Hroš
predseda

Karel Hladký
člen výboru

Bugala Matej
Palica Michal
Kraus Frant.

REZOLUCE

AKPR, f. KPR, protokol R, inv. č. 2287, č. j. D 2848/29, k. 49. Originál, rukopis.

- a – Adresováno: Pánu Prezidentovy rep. Československej v Prahe.
- b – Datum odvozeno podle razítka na dokumentu – do KPR byla rezoluce doručena 7. 5. 1929.
- c – Výtisk novin není v archivu ke stížnosti připojen.
- d – Malverzace – zpronevěra prostřednictvím falšovaných dokladů.
- e – Datum není uvedeno.

J. Šikura T. G. Masarykovi
Turčiansky Sv. Martin, 31. května 1929

/179

Pane prezident,
bolo pre mňa zvláštnym vyznamenaním, že sa mi dostalo Vášho láskavého pozvania; mohol som počuť Vaše slová o práci, na ktorú som sa podobral.¹ Dovoľujem si úprimne Vám poďakovať za túto láskavosť.

Váš záujem ma viaže, aby som sa práci opravdove venoval.

V Turč[ianskom] Sv[ätom] Martine 31. V. 1929.

S výrazom hlbokej úcty
Ján Šikura

DOPIS

AÚTGM, f. T. G. Masaryk, sign. R-3, k. 396. Originál, rukopis.

- 1 – Ján Šikura (1898–1945), pedagog, historik a muzeální pracovník. Od roku 1925 kustod numismatického oddělení Slovenského národního muzea v Turč. Sv. Martině. Práce, o níž je řeč, je zřejmě Šikulova monografie *Ján Jiskra na Slovensku*, kterou v roce 1930 Šikula obhájil na Karlově univerzitě jako svou doktorskou dizertaci.